מנזיר מה יליף שכר ישכר מנזיר מה 6/(חייב)

להלן יין אף כאן יין ותירוש חמרא הוא

והתניא הנודר מן התירוש אסור בכל מיני

מתיקה ומותר ביין ולאו חמרא הוא והכתיב

יותירוש ינובב בתולות דבר הבא מן התירוש

ינובב בתולות והכתיב יותירוש יקביד יפרוצו

דבר הבא מן התירוש יקביך יפרוצו והא כתיב זגות ויין ותירוש יקח לב אלא דכולי

עלמא תירוש חמרא הוא בובנדרים ∘הלד

אחר לשון בני אדם ואמאי קרי ליה יין

ואמאי קרי ליה תירוש יין שמביא יללה

לעולם תירוש שכל המתגרה בו נעשה

רש יחרב כהנא רמי כתיב פתירש וקרינן

תירוש זכה נעשה ראש לא זכה נעשה רש

ישמח וקרינן (והיינו דרבא דרבא) רמי כתיב

ישמח זכה משמחו לא זכה משממו והיינו

דאמר רבא סחמרא וריחני פקחין רחיצה

וסיכה מנא לן דאיקרי עינוי דכתיב לחם

חמודות לא אכלתי ובשר ויין לא בא אל פי

וסוך לא סכתי מאי לחם חמודות לא אכלתי

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת

אָפילו נהמא דחיטי דכייתא לא אכל ומנא

לן דחשיב כעינוי דכתיב יויאמר אלי אל

תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר נתת

את לבך להבין ולהתענות לפני אלהיך

נשמעו דבריך ואני באתי בדבריך יי(כי חמודות

אתה) אשכחן סיכה רחיצה מנא לן אמר רב

זוטרא ברבי טוביה אמר קרא יותבא כמים

בקרבו וכשמן בעצמותיו ואימא כשתיה

דומיא דשמן מה שמן מאבראי אף מים

מאבראי והא תנא איפכא קא נסיב לה דתנן

ימנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכפורים אף

על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר

יותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו אלא

אמר רב אשי רחיצה מגופיה דקרא שמיע

הוי דבילה קעילית וא״ת ולמה["] לי לרבויי התם דבילה קעילית תיפוק ליה מכעין הפרט דהוי פרי מפרי וגידולי קרקע וי״ל דשמא אינה ראויה לאכילה ולא חשיבא פרי כולי האי וא"ת הכא דפריך ואימא דבילה קעילית לישני מיין אגב קנקנו (דאינה) דנקחת נפקא כדאיתא בפ' בכל מערבין

(עירובין דף ס:) ונראה לי דשפיר פריך דאי מיין אגב קנקנו נימא דאינה נקחת דבילה קעילית בפני עצמה מכסף מעשר אלא בהבלעה

דומיא דיין אגב קנקנו כדמשמע התם דכל הנך דמרבינן מדרש׳ דביתי״ן אינה נקחת בעינייהו אלא בהבלעה והכי פריך ואימא דשכר גופיה

מיירי בדבילה קעילית ותהיה נקחת בפני עצמה בלא הבלעה וא"ת אמאי לא גמריגן דשתיה בכלל אכילה מדכחיב בשכר ודרשיגן מיניה תמד משהחמיץ ואמר רחמנא ואכלת וי"ל ע"י אניגרון אי נמי יש לומר ואכלת לא קאי אלא אגופיה ולא אמאי דמרבינן מדרש' דביתי"ן חדע דהא

ליה דכתיב וסוך לא סכתי מאי ואני באתי בדבריך היינו דכתיב ייושבעים

איש מזקני [בית] ישראל ויאזניהו בן שפן עומד בתוכם עומדים לפניהם

ואיש מקמרתו בידו ועתר ענן הקמורת עולהיי ייוישלח תבנית יד ויקחני

בציצת ראשי ותשא אותי רוח בין הארץ ובין השמים ותבא אותי

ירושלימה במראות אלהים אל פתח' שער הפנימית הפונה צפונה אשר

מן כיון מיד סימן ריו מיד א טוש"ע סעיף טו: סעיף טו: ד ב מיי' פ"ט מהלכות נדרים הלכה א סמג

לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן ריז סעיף א:

מוסף רש"י

חייב. מלקום, כר' יהודה מוקמינן לה בפרק אמרו לו

בכריתות (יג:) דקאמר התם על שאר משכרין באזהרה דאל

תשת (בכורות מה:) ובכהן

עסקינן (סנהדרין עא.). כתיב ישמח. ויין ישמח לבב אנוש (תהלים קד) בשי"ן דמשמע

לשון שומס, שמשממהו ונוטל

חכמת לבו, וקריגן ישמח. שון שמחה, זכה. כלומר

לשון שמחה, זכה. כלומר אם זכה וידע להזהר בעלמו

מלשתות יותר מדי, משמחו. שמפקח את הלב (סנהדרין

ענ. כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו. מקיש סיכה לשמיה (שבת פו.).

רבינו חננאל

אמר רבא חמרא וריחני פקחין. אכילה ושתיה מנא לן

באיקרי ענוי, שנאמר עניתי בצום נפשי. רחיצה וסיכה מנא לן דאיקרי ענוי שנאמר

לחם חמודות לא אכלתי ובשר ויין לא בא אל פי וסוך לא סכתי וגו׳, וכתיב

מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות

וגו׳. ודייק רב אשי מדכתיב

וסוד לא סכתי. כל סיכה. ביז

סיכת שמן, אחד זה ואחד

זה לא מרחי. מאי ואוי ראחי

הרלא טכוף. מאי ואני באודי בדבריך, דכתיב ושבעים איש מזקני בית ישראל ויאזניהו

ל) [בכרימות איתא לוקה],נדרים ל: וש"נ, ג) סנהדרין

ע. ד) ול"ל רבל רמי כ"ל

בסנהדרין שסן, ה) גם זה שם:

והוריות יג:, ו) רש״ל, ו) שבת

פו, ה) [נדה לב.], ע) ול"ל

וכתיב וישלח כו"ן, י) [כדחיתה

ברכות כז. נדה ח. יין בן מ' יום

שנתנקך וכו׳ן, ל) וובשבועות

כג. תירנו עוד ע"פ ירושלמין,

תורה אור השלם

מַיַּיִן רְשַׁכֶּר יַזִּיִר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שַׁכְר לֹא יִשְׁתֶה וְכָל מִשְׁרַת עֻנְבִים לֹא יִשְׁתֶּה

גבור שבר שבר מנזיר. ואם תאמר לרבי יהודה דלא יליף גזירה שוה בברייתה פרק המרו לו (כריתות דף יג:) מנה ליה דשתיה בכלל אכילה יש לומר מסברא כדאמרינן בפ"ג דשבועות

> ואזלי ואכלי ושתו א"נ נראה לי נהי דלגבי ביאת מקדש לא יליף שכר שכר מנזיר לחייב אפי׳ בשאר משכרין הכא גבי מעשר שני הוה יליף גזירה שוה דהתם טעמא רבה איכא דלא יליף משום דשתויי יין גנאי הוא ליכנם שכור לפנים דאפילו לפני מלך בשר ודם אין עושין כן כ״ש לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה וכיון דטעמא מש"ה הוא מה לי יין מה לי שאר משכרין אבל בעלמא מודה דגמרינן מנזיר מדע דהא הכא אליבא דמ"ד אכל דבילה קעילית ונכנס למקדש חייב דהיינו רבי יהודה מסקינן גמר שכר שכר מנזיר אלמא דמודה רבי יהודה הכא כדפרי' וניחא נמי הא דקשה אדגמרת מנזיר נגמר ממקדש אפילו שאר משכרין אלא ודאי לא גמרינן מקדש מעלמה ולה בעלמה גמרינן מינה דטעמא דהתם הוי כדפרי' והא לא שייך בעלמאט ואם תאמר דהשתא מסקינן הכא דדבילה קעילית אין נקחת בכסף מעשר ובפרק בכל מערבין (עירובין דף מ:) לא משמע הכי דדרשינן ביין לרבות שלוקחין יין אגב הנהנו בשכר מלמד שלוקחין תמד משהחמין ומפרש התם דלריכי דחי כתב רחמנה בשכר ה״ה דבילה קעילית [כתב רחמנא יין ע"ג קנקנו וכ"ש דבילה קעיליתן ואייתר בשכר לתמד משהחמין וע"ק מגלן התם למידרש כל הני דרשות ביין שלוקחין יין אגב קנקנו בשכר לתמד משהחמיץ בבקר ע"ג עורו בלאן ע"ג גיזותיו והא לריכי למידרש מינייהו כללי ופרטי לכל הפחות תרתי מינייהו לריכי חד בעלי חיים וחד שאינן בעלי חיים דאי כתב רחמנא יין ושכר ה״א גידולי קרקע ממש דווקה וחי כתב רחמנה בבקר ובלהן ה״א בעלי חיים אין שאין בעלי חיים לא כדאמרינן בפרק קמא דקדושין (דף יו.) גבי הענקה וי"ל דהתם לאו מביין ושכר ובבקר ובנאן קא דריש אלא מיתורא דביתי"ן דהוה מלי

כדאמרי אינשי תא ונטעום מידי

למיכתב יין ושכר בקר ולאן והשתא

בן שפן וגו׳

תום' ישנים אתיא שכר שכר מנזיר. וא"ת למאן דמחייב דבילה קעילית וחלב בנכנס למקדש, ולמקדש לא יליף שכר שכר מנזיר. מנא ליה דשתיה בכלל מנהית, נונמו כיים דשמים בכננ אכילה. ולענין נדר (נפקא לן מדמשמע) [או שבועה נמי קיימא לן דשתייה בכלל אכילהן ק מנו ק דפנו היל ככני מו בפ"ג דשבועות [כב, ב]. י"ל דמסברא נפקא ליה כדאמרינן בפ"ג דשבועות [שם] דאמר ליה איניש לחבריה תא וניטעום מידי ואזל ושתי. ואי נמי לענין מעשר אים ליה ולא לעניין מקדש משום דרחמנא אמר להבדיל ולהורות ובכל שאר משכרין אינו יכול להבדיל ולהורות. אבל הקשה ה"ר אלחנן על מירוץ אחרון זה, דהא אמריטן בפ"ק דנויר [ג., ב] ר' שמעון אומר אינו נזיר עד שיזיר מכולם שנאמר מכל עד שיזיר מכולם שנמתר מכל אבר יעשה ורבנן דרשי מיין השכר יזיר אפילו לא מר אלא מאחד מכן כזיי זידר, דר שמעון יליף שכר שכר מנזיר לעניין מקדש לאפוקי מדמניא אכל דצילה קעילית ושמה דגש וחלב כד. ואמאי לא קאמר דר שמעון ויליף ליהן לעניין מעשר שני, ולא לימי לאפוקי מהן בריחם, אלא שיית לא יליף לה בלו דגות מתום מיו דלא ומר בלו דגות מתום מיו דלא ומר בלל מיום בלא מדם בלא מדים בלא מיום בלא מיום בלא מדים בלא מדי

משאחת אחת למתנה אוכנה אי עם להפגרן כי תופים של אוכנה אם מחת אוכנה אם מחת לתוכים מדם אינה של אינה למתנה אוכנה אב עורו וצאן אגב המומיו לא שייך בהו אכילה ואם מאמר כי אמרינן שכר שכר ממדי דשכר חמתא הוא מולן דשתיה בכלל אכילה היא דילמא ביין קרוש הבא משניר להכי כמב ואכלת וכי האי גווא פריך בפרק קמא דילמא ביין קרוש הבא משניר להכי כמב ואכלת וכי האי גווא פריץ בפרק קמא לא חזי לאכילה אלא שורין אותו במים ושומין ועוד מאי קמ"ל קרא ועוד דגמרינן מנוזר מה התם בכל מיני יון אסור דכתיב מכל אשר יעשה מגפן וגו' אף שכר דהכא: רבובדן דחשיבא עדיה בעיבוי דבתיב אל תירא דניאל וגו'. ינות משל של היר לה במד דוכחא. ואין נראה לדחות דשכר דמור ומקדש לא ילפיטן אלא שכר דמעשר מפני [ד]הוי מופנה מצד אחד אבל ר׳ שמעון דאים ליה [ד]שכר דמיר הוי מופנה, א״כ (לא) הוה ליה למילף (מן) מקדש (ו)שכר שכר מטיר, (ואי) [ואמאין סבר דבשאר משברין אי נכנס למקדש חייב דמכל מקום חיקשי אמאי ילפי שכר שכר דמעשר מנזיר, נילף שכר שכר דמעשר (דמפני) [דמופנה] משכר דמקדש. על כן (אין לט) [לריך לומר כ]מירון (ד)ראשון. ידיף שבר שבר סבויר. חימה לרביט דהא בעירופין בפרק בכל מערבין [כז, א] מניא בן בג בג אומר ונסמה הכסף כוי וקאמר המם דלריכי דאי כסב רחמנא שכר הוה אמינא דבילה קעילית אבל ככל מערבין [כז, כן חמים בן גב גב חומר ותמה הספף כי יוקסמה המם דכריכי דמי כמב רחמנום שכר היה חמינת דבינה קטינים חבב יין אגב קוקט אימא אל סוב רחמנא ביין, (ומדרש) מנייה ביין אגב קוקן וכ"ש דבינה קטינית ואייתר איה בכל לממד משהחמיץ, שמעה הא אי אלו ימור דביין היה אומינא מא שכר דבינה קטינית והיכי מציט למינת הכי הא ילפיטן שכר שכר מנזיר, ודוחק היא אדחות דמילמא דהחם אמיא אלא דמר דחייב בשאר משכרין בנכנס למקדש וליח ליה שכר שכר מנזיר, ועוד קשה לרביט [דרריש] המם מבבקר דלוקחין בשר אגב עורו [וכו"] והא איצטריך לכלל ופרט דררשיט החם מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע כוי, ועוד דמרי פרטי צריך לכל הפחוח אי כתב בקר וצאן הוה אמינא בעלי חיים אין, ואי כתב יין ושכר הוה אמינא גידולי קרקע, כדאמריט בקיוושין [י], אן גבי בענקה דאי כתב רחנות בקר וצאן הוה אמינא בעלי חיים אין מי כתב רחמנא גורן ויקב ביר. אומר רביט דמומורא בקייזמין זיה, מזן בני השפקה) מדי עבר לחומה כקר מוקן הזה מומיים עבר מיים מייה גד לחומה הוץ דיקב כד. מייחות לבים דבומייץ דרים הסח אבל בקר ואאן ייון ושכרן שכר גופיה לריכי לדרשא אחרינא (ולפטטרי) ולפרטין דעירוצין, ולהלים נותקמינן ליוחוא דבשכר לדבילה קעילית, אבל ושלחי) ושכרן שכר גופיה ילפיטן ממזיר. מייה. מייהו חימה (שלחי) ולרביטן אמאי איצטריך קרא לדבילה קעילית והא מכל שכן דיין אגב קנקטו נפקא. ייל דמיימ אש"ים שלא היה משמיעט חידוש אי בדבילה קעילית משחעי, מיית יש לנו לומר דמישתעי בהכי (ולשם דרש הכי) [ולשום דרשא] איצטריך כמו פרטי דבקר ולאן (גופייהו) ויין ושכר [גופייהו] דלא איצטריכו כולהו [אלא]

ניחא בשמעתא דבכלל שכר דקרא לא

חייב. משום שכר אל תשת (ויקרא י): אף כאן יין. וביין אין שכרות אלא בשתייתו: אסור בכל מיני מסיקה. בפירות חדשים בתפוחים בענבים: ומותר ביין. בן ארבעים יו: וחירוש ינובב בחולות. זה יין (דף כב:) איבעית אימא קרא איבעית אימא סברא אבע"א סברא טוב שהוא משכר את האדם לגלות סתרי לבו האטומים כבתולה:

הבא מן התירוש. מן הענבים והכי קאמר קרא הענבים יוליאו לכם דבר חשר ינובב בתולות: ותירוש יקביך יפרולו. וכל יקב שבמקרא הוא הבור שלפני הגת ושם אין העובים נתונים אלא היין: דבר הבא מתירוש וכו'. והכי קאמר קרא ענבים יהיו לך המפריצים יקביך ביין ולעולם אין היין נקרא תירוש אלא הענבים: והכסיב יין וסירוש יקח לב. ואכילת ענבים אינה משכרת: הלך אחר לשון בני אדם. ואין דרכן לקרות את היין תירוש לכך מותר ביין: שמביה יללה. ע"י היין רב הניחוף ופורענות באה לעולם. יין לשון תאניה ויללה: זכה. לשתות לפי מדה: נעשה רחש. שמפקח לבו בחכמה: כחיב ישמה. בשי"ן לשון שממה וקרינן יין ישמח לשון שמחה: פקחין. פקחוני עשחוני פקח: דחיטי דכייחה. חטים נחות ונקיות כדמתרגמינן את בגדי עשו החמודות (ברחשית כו) דכייתה: דומיה דשמן. מים בקרבו דכתיבי בקרא דומיא דכשמן בעלמותיו מה שמן מבחוץ סכין אותו ונבלע בעלמותיו אף מים בקרבו הנבלעות דרך החוץ על ידי רחילה: שהיא כשתיה. אלמא מים דקרא שתיה הוא ושמן הוא דיליף ממים ואת ילפת מים משמן: אנא אמר רב אשי רחילה מגופיה דקרא. דדניאל דגבי סיכה נפקא לן מריבויא דלישנא וסוך לא סכתי ומצי למכתב ולא סכתי: ואני באתי בדבריך. סיפיה דההוא קרא דלעיל אל תירא דניאל וגו׳ ואני באתי בדבריך נכנסתי לתוך הפרגוד בשבילך: מחי וחני בחחי.

מתי נגרש מתוכו שהולרך ליכנס:

וְעַנֶּבִים לַחִים וִיבֵשִים לא 2. כִּי מַה טובוֹ ומַה יָפִיוֹ דְגָן בְּחוּרִים וְתִירוֹשׁ יְנוֹבֵב בְּתְלוֹת: זכריה ט יז בַּתְלוֹת: אָסָמִיךּ שְׁבָע וְתִירוֹשׁ יְקָבֶיךְ יִפְרֹצוּ: 4. זְנוּת וְיֵיוָן וְתִירוֹשׁ יִקּח הושע דיא

קב: הושע דיא 5. וְיִתֶּן לְךְּ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשְּׁמִיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאֶרֶץ וְרֹב ָדְגָן וְתִירש: דָגָן וְתִירש: 6. ויין ישמח לבב אַנושׁ להצהיל פנים משמן ולחם ָלְבַב אֲנוֹשׁ יִסְעָד:

תהלים קד טו לחם חמדות לא אכלתי וּבְשָּׁר וְיֵיִן לא בָא אֶל פִּי וְסוֹךְ לא סְבְתִּי עֵד מְלאת שָׁלְשֶׁת שָׁבְעִים יָמִים:

דָנָיִאל כִּי מֵן הַיּוֹם הַראשׁוֹן וּלְהַתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיף אֲשֶׁר נָתַתְּ אֶת לִבְּּךְ לְהָבִין בְּבֵּיִתִּ בִּי בִּוֹ נִיוּם חָוּ אִפּוֹן נְשְׁמְעוּ דְבָרֶיךּ וַאֲנִי בָאתִי בִּדְבָרָיף: דניאל ייב פַּ רָיִלְבַשׁ קְלָלָה בְּמִדּוּ ותבא כַמִּים בְּקרבוֹ וְכַשְׁמֵן וְיָבֹּא בַּכֵּיב בְּאָן בּוֹ וְבַּשֶּׁבֶּן בְּעַצְמוֹתָיוֹ: תהלים קט יח 10. וְשִׁבְעִים אִישׁ מִזְקְנֵי בִית יִשְׂרָאֵל וְיַאֲזַנְיָהוּ בֶּן שָׁפָן עֹמֵד בְּתוֹּכָם עֹמְדִים לִפְנֵידֶם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ לִפְנֵידֶם וְאִישׁ מִקְטַרְתּוֹ בְּיֶדוֹ וְעֲתֵר עֲנֵן הַקְּטֶרֶת עלֶה: יחזקאל חיא 11. וַיִּשְׁלַח תַּבְנִית יְד וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצִת רָאשִׁי וַתִּשְׂא אֹתִי רוּחַ בֵּין הָאָרֶץ וּבֵין השמים וַתַבא רושלמה במראות אלהים יְרוּשְּלֶמָה בְּמִּיְאוֹת אֱלְהִים אֶל פָּתַח שַׁעַר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צְפוֹנָה אֲשֶׁר שְׁם מושב סַמֶּל הַקְּנָאָה הַמִּקְנָה: יחוקאל ח ג

תום' ישנים (המשך) לשום דרשה בעלמא. מ״ר. וא״ת למה לי ג״ש דשכר שכר לרבות יין דשתיה בכלל אכילה, תיפוק ליה מדמרבינן התם תמד משהחמיץ. י"ל דהיינו ע"י אניגרון. וא"ת אמאי הוה צריך קרא לדבילה קעילית יותר נרין קרם לגינה קטינית יותר מכל שאר פירות דנפקא לן בעירובין מכלל ופרט פרי מפרי וגדולי קרקע. ושמא אין ראויות לאכילה לגמרי. אי נמי אין ראויות אלא ע"י תעו פריך ואימא דבילה קעילית לא אשמועינן קרא שום חידוש. י"ל [דייו] מיירי בכל יין, ועוד כי

ואט"ג [דעיקר קרא לא] מיירי בהכי. ואומר רביט [ד]אי (ד)עיקריה דקרא (ד)מיירי אפיט ברחילה, לא היה כאן כלל זכר לדבר אלא פשיטא דמיירי בשחיה, ומשום דאיכא דמוקי ליה ברחילה דומיא דשמן קאמר דהוי זכר לדבר. וא"מ כיון דהאי קרא איט אלא זכר לדבר מאי (ד)קאמר בפ' בטח כוחים [נדה לב, א] לא נצרכה אלא לסוכה שמן של מרומה שנאמר ולא יחללו וגוי לרבוח הסך כשוחה ואיבעית מחי (הקחמור כפ" נטוח כומים (נדה גב, ש) לת נערכה חנה נסוכה שמן של תרומה שנמחר ונה ימנט וגוי לרבוח הסך בשוחה וחיבעית.
אימה מהכא וחבא ממם כוי, כיון דמעיקרא איימי קרא דולא ימלנו שהוא מן החנורה [היכי] מיימי האי קרא שהוא זכר לדבר. "יע דהכה
קאמר אפילו ליכא טעמה לאחר מה"ח יש פסוק שאסור מיהא מדרבנן, וגם ["יל ד]דרשא דלא ימלנו אינה כי אם מדרבנן וכמה דרשות
דרשינן מיינה בפ"ק דובחים (ג, בן דקדשים מחלצין קדשים ואין חולין מחלצין קדשים, ודרשינן מויי בסנהדרין [פה, א] (והחס) החובל עם של של תרומה משלם קרן וחומש זה הוה מדרבנן. מ"ר.
סביר אביר שהיא בבל? שתיה. אומר רביטי עקב דלא שייכא כלל איסור דסיכה בחלב ושומן אסור אפילו מדרבנן, דלא אשכחן שחהא
סיכה בכלל שתיה אלא לענין יום הכפורים. דבתיב ושבעים איש מוקבי ישראף. משום אאייני בהאי פרשחא נקם הני קראי.